

Examenhandboek VMBO-B & VMBO-K

Schooljaar 2020-2021

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	1
1. Voorwoord	3
2. Uitleg examens algemeen	4
Staatsexamens: Digitale Centrale Examens	4
Staatsexamens: College Examens	4
IVIO examens	4
3. Overzicht	5
4. Informatie per examenvak	6
Nederlands (kernvak)	6
Engels (kernvak)	9
Wiskunde (kernvak)	11
Maatschappijleer (kernvak)	12
Economie.....	14
Biologie VMBO-Basis en Kader	15
5. Overige belangrijke informatie	18
Toetsweken.....	18
Legitimatie.....	18
Kom op tijd	18
Extra hulpmiddelen tijdens examens.....	18
Uitslag & herkansing.....	18
6. Regels tijdens toetsweken	19
Regels Toetsweek 3 ^e klas	19
Regels Toetsweek 4 ^e klas	19
7. Regels tijdens examens	20
Regels examens.....	20
8. Belangrijke data.....	20

VAN EXAMENS KRIJG JE UITSLAG

Loesje

1. VOORWOORD

Beste examenleerling,

Dit jaar zit je in de 3^e of de 4^e klas vmbo-basis of vmbo-kader. Dit betekent dat je examen gaat doen in een aantal vakken met als doel het behalen van certificaten.

Een aantal zaken willen wij nu al onder je aandacht brengen zodat je straks goed voorbereid aan de examens kunt beginnen.

Daarom ontvang je hierbij het examenhandboek 2020-2021 met alle informatie over de komende examens. Wij hopen met dit boekje een bijdrage te leveren aan een succesvolle afronding van je examenperiode.

Veel plezier en succes!

Mede namens de 4^e jaars mentoren Esther Beelen, Ariadne Buis, Heleen van Dam, Inge Dorgelo en Jelle Jansen en vakdocenten Alice Theesing, Peter Star en Saskia Swartz

DMSplinter

Douwe Splinter

Locatiedirecteur Leo Kannerschool VSO Oegstgeest

2. UITLEG EXAMENS ALGEMEEN

Op onze school bieden we verschillende soorten examens aan. We bieden staatsexamens aan via DUO en daarnaast IVIO examens.

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Hieronder vind je een overzicht met uitleg over de verschillende examens.

Staatsexamens: Digitale Centrale Examens

Voor de vakken Nederlands, Engels, wiskunde, biologie en economie worden de Centrale Examens digitaal afgenomen via een speciaal computerprogramma genaamd Facet. Deze examens zijn identiek aan de examens die in het regulier onderwijs worden afgenomen. Deze examens worden afgenomen in de aula op een door school ter beschikking gestelde laptop.

Staatsexamens: College Examens

Naast het Centrale Examen digitaal wordt er voor alle staatsexamenvakken ook een College Examen afgenomen.

Het College Examen komt in de plaats van het schoolexamen (PTA) uit het regulier onderwijs en wordt bij ons op school mondeling afgenomen. Daarnaast is er voor *Engels en maatschappijleer* naast een mondeling deel ook een schriftelijk deel.

Ieder mondeling duurt 25 minuten en vindt plaats in een gewoon klaslokaal. Het mondeling examen wordt afgenomen door twee examinatoren van DUO, één examinator zal vooral de vragen stellen en de andere examinator schrijft een verslag van het examen.

Na afloop van het mondeling krijg je nog niet gelijk te horen wat voor cijfer je gehaald hebt. De einduitslagen van zowel het digitale (als het schriftelijke examen bij Engels en maatschappijleer) en mondelinge examen wordt individueel bekend gemaakt, nadat de leerling zijn of haar laatste mondeling heeft gehad.

Meer uitleg over het schriftelijk deel van Engels en maatschappijleer vind je bij de vakinformatie in hoofdstuk 4.

IVIO examens

Soms lukt het niet om voor alle vakken een staatsexamen te maken. Bijvoorbeeld als het vak moeilijk is en je cijfers achterbijven of de combinatie van een schriftelijk en een mondeling examen een te grote belasting vormt. Als dit zo is dan wordt door je mentor, vakdocent en onderwijskundig begeleider met jou en jouw ouders overlegd of je in plaats van een staatsexamen een IVIO examen kunt maken.

3. OVERZICHT

Hieronder vind je een overzicht van alle momenten, de duur en de toegestane middelen van de staatsexamenvakken.

Let op: het woordenboek Nederlands is bij zowel het digitale als het mondelinge examen toegestaan om te gebruiken. Dit geldt ook voor het Engels-Nederlands en Nederlands- Engels (en Engels- Engels) woordenboek bij het digitale, schriftelijke en mondelinge examen Engels. **Zorg dat je de woordenboeken en de overige toegestane middelen zelf meeneemt.**

Vak	Digitaal (CE) In april	Schriftelijk (CS) In mei	Mondeling (CM) In juni/juli	Toegestane hulpmiddelen
Nederlands	Basis: 2 uur Kader: 2,5 uur	-	25 min. + 30 min. voorbereiding	NL woordenboek, fictiedossier (alleen bij mondeling)
Engels	Basis: 1,5 uur Kader: 2 uur	2 uur	25 min. + 30 min. voorbereiding	Eng- NL en NL- Eng woordenboek
Wiskunde	Basis: 2 uur Kader: 2,5 uur	-	25 min.	Rekenmachine, potlood, gum, geodriehoek, windroos, passer
Maatschappij- Leer	-	Basis: 1,5 uur Kader: 2 uur	25 min.	
Economie	Basis: 2 uur Kader: 2,5 uur	-	25 min.	Rekenmachine, potlood
Biologie	Basis: 2 uur Kader: 2,5 uur	-	25 min.	NL woordenboek

In het volgende hoofdstuk kun je **per vak** de belangrijkste informatie vinden voor het examen. Lees deze aandachtig door zodat je goed voorbereid bent.

4. INFORMATIE PER EXAMENVAK

Nederlands (kernvak)

Het staatsexamen Nederlands vmbo-basis en vmbo-kader bestaat uit twee onderdelen. Het Centraal Examen digitaal (CE) in april en het mondelinge College Examen (CM) in juni of juli.

Centraal Examen

Het Centraal Examen (CE) Nederlands wordt digitaal afgenomen. Je maakt het examen op een laptop in een speciaal computerprogramma, Facet.

Voor het basis examen staat 1,5 uur en voor het kader examen 2 uur. Alle leerlingen hebben echter recht op 30 minuten tijdsverlenging. Dit betekent dat je:

2 uur de tijd hebt voor het **basis-examen** en **2,5 uur** de tijd hebt voor het **kader-examen**.

Tijdens het centrale digitale examen worden leesvaardigheid, kijk- en luistervaardigheden en schrijfvaardigheid getoetst.

Dit gebeurt door middel van:

- **Teksten** lezen en daar vragen over maken
- **Videofragmenten** bekijken en beluisteren en daar vragen over maken
- Een **advertentie** bekijken en vragen maken over beeld, opmaak en inhoud
- Een **schrijfofdracht**

De **teksten, videofragmenten en advertenties** gaan over alledaagse onderwerpen.

Er wordt getoetst of leerlingen:

- Leesstrategieën kunnen hanteren;
- De functie van beeld en opmaak in een tekst en fragment kunnen herkennen;
- Het doel van de auteur of programmamaker kunnen benoemen;
- Een tekst of fragment kunnen indelen in bijvoorbeeld inleiding- middenstuk- slot en aangeven wat de bedoeling is van deze delen;
- De kern van de tekst of fragment en de deelonderwerpen kunnen benoemen;
- Van belangrijke woorden, woordgroepen of zinnen kunnen aangeven wat de betekenis is;
- Verbanden en bijbehorende signaalwoorden herkennen (oorzaak - gevolg; doel-middel; tegenstelling, opsomming, argument-conclusie enz.);
- Middelen herkennen die een schrijver hanteert om zijn of haar doel te bereiken (overdrijving, spot, sarcasme enz.)
- Een oordeel kunnen geven over de tekst of fragment en een toelichting hierop geven.

De **schrijfofdracht** zal bestaan uit het schrijven van een artikel, (zakelijke) e-mail of (zakelijke) brief.

Bij de correctie van de schrijfofdracht wordt gelet op:

- Inhoud: o.a. of alle onderdelen van de opdracht benoemd en voldoende beschreven worden.
- Taalgebruik: er wordt gelet op spelling, formulering en juist gebruik van leestekens.
- Conventies: daarmee wordt bedoeld of de juiste schrijfregels worden toegepast, het taalgebruik beleefd is, de alinea-indeling klopt, en de tekst in een logische volgorde staat.

Dyslexie

De leerlingen die een dyslexieverklaring hebben, kunnen in het computerprogramma van het digitale examen, Facet, tekst selecteren en op een knop klikken om te laten verklanken (digitaal voorlezen). Daarnaast kunnen zij bij de schrijfofdracht hun getypte werk selecteren en op de knop voor spellingscontrole klikken.

Let op: alleen de foutief gespelde woorden krijgen een rood kringeltje eronder. Klik je op dit woord dan verschijnen er een aantal opties voor juiste spelling. Formuleringsfouten of het vergeten van hoofdletters, punten etc. wordt **niet** aangegeven.

College Examen

Het College Examen voor Nederlands is een mondeling examen. Vooraf aan het mondelinge examen krijgen de leerlingen een leestekst om voor te bereiden. Je hebt een **30 min. voorbereidingstijd**, het voorbereiden doe je in het voorbereidingslokaal.

Hieronder staan een aantal vragen die op het mondelinge examen gesteld kunnen worden.

- **Waar gaat de tekst over?**
- **Klopt de titel boven de tekst?**
- **Heb je wat geleerd van de tekst?** (Met geleerd wordt bedoeld of er iets in staat wat je nog niet wist. Het levert punten op om hier 'ja' op te zeggen en te kunnen zeggen wat je ervan 'geleerd' hebt)
- **Welke manieren van lezen heb je gebruikt bij het lezen van deze tekst?**
- **Welke manieren van lezen zijn er in?**
- **Welke tekstdoelen zijn er, welk tekstdoel heeft de schrijver gehad van deze tekst?**
- **Vind je de tekst betrouwbaar?**
- **Waar let je op om de betrouwbaarheid van een tekst aan te geven?**
- **Wat is het belang van feiten en/of meningen in een tekst?**
- **Wat is het signaalwoord of wat is het verbindingswoord in deze zin?**
- **Hoe heten de stukjes tekst waarin een tekst is opgebouwd?**
- **Wat is de indeling van een standaardtekst?**
- **Wat is het nut van tussenkopjes en waar staan deze in de tekst?**
- **Wat is de kernzin van alinea ...?**
- **Wat betekent het woord? Weet je hier een synoniem voor? Of een tegenstelling?**
- **Is deze zin letterlijk of figuurlijk gebruikt?**

Het is slim om tijdens de voorbereiding aantekeningen te maken, deze aantekeningen mogen namelijk meegenomen worden naar het mondeling zelf. De teksten gaan over een actueel, alledaagse onderwerp of over praktische zaken uit het leven.

Als de voorbereidingstijd voorbij is wordt je door een examiner opgehaald om naar het mondeling examen toe te gaan. Het mondeling examen duurt **25 minuten**. Na een kort voorstelrondje beginnen de examinatoren met vragen over de voorbereidingstekst.

Daarna komen de gelezen boeken aan bod. Elke leerling heeft een **lijst met gelezen werken** ingevuld en **een fictiedossier** gemaakt met daarin alle boekverslagen (en eventueel filmverslag).

Voor Basis leerlingen zijn dit 4 verslagen en voor Kader 6. Eén boek mag een Nederlandse boekverfilming zijn. Daarnaast geldt dat leerlingen maximaal 2 boeken van dezelfde auteur mogen gebruiken en 2 boeken van een anderstalige schrijver. Tot slot geldt dat de boeken minimaal voor de leeftijd van 12 jaar en ouder bestemd zijn en dat de Kader leerlingen minimaal 2 volwassenen- of adolescentenboeken gekozen hebben. Alle boeken moeten uiteraard in het Nederlands gelezen worden.

De examiner heeft een kopie van het fictiedossier van elke leerling gezien en gelezen en gaat hier vragen over stellen. Zorg dus dat je fictiedossier er netjes uitziet (!)

De vragen die je zou kunnen krijgen over de boeken of film zijn bijvoorbeeld:

- **Welk boek van je lijst vond je het leukst, waarom?**
- **Waar gaat het boek over?**
- **Wie is de hoofdpersoon, wat is dat voor een persoon?**
- **Snap je de keuzes die de hoofdpersoon maakt? Waarom wel of niet?**
- **Wat zou je zelf gedaan hebben?**
- **Kun je de titel uitleggen?**
- **Is er nog een ander boek van deze auteur/ verfilming/ meerdere delen van dit boek verschenen?**
- **Wat is het probleem van de hoofdpersoon?**
- **Hoe loopt het verhaal af?**
- **Wat is het genre?**
- **Is het verhaal echt gebeurd, of kan het echt gebeurd zijn? Waarom denk je dat?**
- **Wat betekent fictie eigenlijk?**
- **Wat vond je van het boek/de film? Wat vind je van het verhaal, vond je het spannend, waarom? Etc.**

Woordenboek

Je mag zowel bij het digitale als bij het mondelinge examen gebruik maken van een woordenboek. Hier moet je zelf voor zorgen, dus vergeet hem niet mee te nemen.

Engels (kernvak)

Het staatsexamen Engels vmbo-basis en vmbo-kader bestaat uit drie onderdelen.

Het Centraal Examen digitaal (CE) in april, het Centraal Examen schriftelijk (CS) in mei en het mondelinge College Examen (CM) in juni of juli.

Centraal Schriftelijk Examen

Het Centraal Schriftelijk Examen digitaal wordt afgenomen in het computerprogramma Facet en voor Kader leerlingen duurt deze 120 minuten en voor basis leerlingen 90 minuten (tijden inclusief de 30 min. verlenging voor VSO leerlingen).

Dit examen bestaat uit het onderdeel leesvaardigheid en luister- en kijkvaardigheid. Deze worden getest middels drie soorten opgaven: meerkeuzevragen, voor gestructureerde vragen (juist/onjuist - volgorde - waar/nietwaar ...) en de open vragen.

Bij het onderdeel **leesvaardigheid**_Engels wordt getest of je volgende kan:

- aangeven welke belangrijke informatie een tekst bevat,
- de hoofdgedachte van een tekst (gedeelte) aangeven
- de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven
- gegevens uit één of meer teksten met elkaar vergelijken en daaruit conclusies trekken
- verbanden tussen delen van een tekst aangeven

Bij het onderdeel **luister- en kijkvaardigheid** wordt getest of je het volgende beheerst:

- aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte
- de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven
- de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven
- anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van een gesprek.

Dyslexie

De leerlingen die een dyslexieverklaring hebben, kunnen in het computerprogramma van het digitale examen, Facet, tekst selecteren en op een knop klikken om te laten verklanken (digitaal voorlezen).

College examen

Het College Examen bestaat uit twee onderdelen: een schriftelijk en een mondeling examen.

Schriftelijk examen

Het schriftelijke gedeelte duurt 90 minuten en wordt afgenomen in de maand mei en bestaat uit het onderdeel schrijfvaardigheid. Plus de verlenging van 30 minuten heb je hier in totaal **2 uur** de tijd voor. De opgaven kunnen bestaan uit het schrijven/beantwoorden van een chatbericht, een brief, een e-mail of een postkaart.

Mondeling examen

Het mondeling examen duurt **25 minuten** en is de laatste week voor de zomervakantie. Direct vóór het mondeling examen krijg je net als bij Nederlands **30 minuten** de tijd om je voor te bereiden aan de hand van door de examinator aangeleverde teksten.

Het mondeling examen begint met **een posterpresentatie** met een duur van **5 min.**

- **Het onderwerp:** je bent vrij in de keuze van het onderwerp. Je kunt bijvoorbeeld jezelf presenteren (studie, hobby, toekomstplannen, familie...) maar ook kiezen voor een presentatie over een onderwerp waarin je geïnteresseerd bent (een sport, een muzikant, een stad...).
- **De poster:** je mag gebruik maken van een papieren poster van minimaal A3-formaat **of** een digitale poster van 1 dia.
- Op de poster staan een titel, illustraties en weinig tekst (maximaal 10 steekwoorden).
- **De presentatie:** je houdt de presentatie aan de hand van de poster. Je mag naar eigen keuze zitten of staan. Je mag verder geen aantekeningen gebruiken; de poster is voldoende steun. Een presentatie met video-opnamen, audio-opnamen is niet toegestaan.
- **De beoordeling:** de presentatie wordt beoordeeld op inhoud, taalgebruik, de beantwoording van eventuele vragen, de poster en algemene presentatievaardigheden.

Daarna voer je een gesprek aan de hand van teksten en afbeeldingen, bijv. foto's, cartoons, enz. De teksten gaan over onderwerpen uit een actuele zaak of over praktische zaken uit het dagelijks leven of een beroep. Over de voorbereide teksten wordt met de kandidaat een gesprek in de Engelse taal gevoerd. Daarnaast komt het ook voor dat er gesproken wordt over je eigen hobby's.

Woordenboek

Je mag zowel bij het digitale als bij het mondelinge examen gebruik maken van een woordenboek Nederlands- Engels en Engels- Nederlands. Hier moet je zelf voor zorgen, dus vergeet ze niet mee te nemen.

Wiskunde (kernvak)

Het staatsexamen wiskunde vmbo-basis en vmbo-kader bestaat uit twee onderdelen. Het Centraal Examen digitaal (CE) in april en het mondelinge College Examen mondeling (CM) in juni of juli.

Centraal Examen

Het Centraal Examen (CE) wiskunde wordt digitaal afgenomen. Je maakt het examen op een laptop in het speciale programma Facet.

Voor het basis examen staat 1,5 uur en voor het kader examen 2 uur. Alle leerlingen hebben echter recht op 30 minuten tijdsverlenging. Dit betekent dat je:

2 uur de tijd hebt voor het **basis-examen** en **2,5 uur** de tijd hebt voor het **kader-examen**.

In Facet zit een digitale rekenmachine, geodriehoek en passer. Soms is het fijn om op een kladpapier een som uit te werken, daarom neem je de volgende zaken mee naar het examen. Je moet er zelf aan denken om deze spullen mee te nemen als je ze wilt gebruiken.

- Tekenpotlood
- Passer
- Geodriehoek en/of een windroos
- Rekenmachine (niet-grafische)

Tijdens het centraal examen worden de volgende domeinen geëxamineerd:

- Leervaardigheden in het vak wiskunde (algemeen)
- Algebraïsche verbanden (hoofdstuk 2)
- Rekenen, meten en schatten (hoofdstuk 4)
- Meetkunde (hoofdstuk 3)

In het 2de boek worden deze domeinen herhaald. In de lessen wiskunde zal de docent vertellen wat je hiervan precies moet leren.

Voor het onderdeel meetkunde, zal je enkele oppervlakte- en inhoudsformules moeten kunnen toepassen. Jij hoeft deze formules echter niet uit je hoofd te leren. Alle formules worden opgesomd in één tabel in het examen.

College examen

Het College Examen is een mondeling examen en duurt 25 minuten. Je neemt de volgende zaken mee naar het mondeling examen:

- Tekenpotlood
- Passer
- Geodriehoek en/of een windroos
- Rekenmachine

Op het mondeling examen komt naast de onderwerpen van het centraal examen het onderwerp informatieverwerking, statistiek (hoofdstuk 1) bij.

- Algebraïsche verbanden
- Basisvaardigheden
- Informatieverwerking
- Rekenen, meten en schatten

Voor het onderdeel meetkunde, zal je enkele oppervlakte- en inhoudsformules moeten kunnen toepassen. Je hoeft deze formules echter niet uit je hoofd te leren. Alle formules worden opgesomd in één tabel in het examen. In de lessen wiskunde zal de docent vertellen wat je precies moet leren.

Maatschappijleer (kernvak)

Maatschappijleer wordt gegeven in het 3e leerjaar en het 4e leerjaar en wordt afgesloten met een staatsexamen. De kennis en vaardigheden die bij maatschappijleer aangeleerd worden zijn anders dan bij de vakken die je in 1^e en 2^e klas hebt gehad. Daarom legt slechts een deel van de leerlingen al in de 3^e klas examen af, lukt het in de 3^e klas nog niet dan volg je een extra jaar maatschappijleer.

Waar gaat maatschappijleer over

Bij maatschappijleer komen de volgende domeinen en thema's aan bod:

Domein I: Beeldvorming en stereotypering

Thema: - Wat is maatschappijleer
- Media

Domein II: Cultuur en socialisatie

Thema: - Jongeren
- Pluriforme samenleving

Domein III: Macht en zeggenschap

Thema: - Politiek

Domein IV: Sociale verschillen

Thema: - Werk

Leerlingen leren uit het boek, van de actualiteit, extra in de klas uitgedeeld materiaal, beeldmateriaal en in dialoog met elkaar in de klas.

Leerlingen leren maatschappelijke onderwerpen van verschillende kanten te bekijken, feiten van meningen en vooroordelen te onderscheiden en zelf een goed beargumenteerde mening te geven over een maatschappelijk probleem.

Naast overhoring en toetsen maken leerlingen praktische opdrachten.

Wie doet wanneer examen

In het derde leerjaar wordt in december in speciale leerlingbespreking bekeken welke leerlingen in het derde jaar examen doen en welke leerlingen niet.

Om examen te kunnen doen moet een leerling:

- Voldoende staan voor maatschappijleer
- Voldoende participeren in de les
- Aantoonbaar het nieuws volgen
- Presentatie geven in de klas

Het examen

Het examen voor maatschappijleer bestaat uit een schriftelijk examen en een mondeling examen, dus **geen digitaal examen in Facet**.

Het schriftelijke examen wordt afgenomen in de maand mei en duurt incl. verlenging **1,5 uur voor basis** leerlingen en **2 uur voor kader** leerlingen.

Het mondeling examen wordt afgenomen door twee examinatoren van DUO. Het mondeling examen duurt **25 minuten**. Tijdens dit examen wordt een casus besproken en worden twee van de vier domeinen besproken.

Mondeling examen

Van de vijf gegeven casussen (in de les) zullen er twee tijdens het mondeling examen gebruikt worden (één mag jij kiezen, de andere wordt door de examinator gekozen. Maak je geen keuze, dan worden beide casussen door de examinator gekozen).

Daarnaast worden bij het mondeling examen ten minste twee exameneenheden, ter keuze van de examinator, uit de examenstof geëxamineerd.

Iedere casus is een artikel over een actueel onderwerp dat een relatie heeft met de examenstof. Je moet de casussen thuis voorbereiden; op de examendag is er geen voorbereidingstijd.

Economie

Het staatsexamen economie vmbo-basis en vmbo-kader bestaat uit twee onderdelen. Het Centraal Examen (CE) in april en het mondelinge College Examen (CM) in de laatste schoolweek in juli.

Centraal examen

Het Centraal Examen (CE) economie wordt digitaal afgenomen. Je maakt het examen op een laptop in het speciale programma Facet. Voor het basis examen staat 1,5 uur en voor het kader examen 2 uur. Alle leerlingen hebben echter recht op 30 minuten tijdsverlenging. Dit betekent dat je: **2 uur** de tijd hebt voor het **basis-examen** en **2,5 uur** de tijd hebt voor het **kader-examen**.

In Facet zitten een digitale rekenmachine, geodriehoek en passer. Soms is het fijn om op een kladpapier een som uit te werken, daarom neem je de volgende zaken mee naar het examen.

- Tekenpotlood
- Rekenmachine (niet-grafische)

Voor dit examen moet je de volgende lesstof beheersen:

- **Hoofdstuk 1 t/m 7** van het lesboek Pincode 4 VMBO-basis of 4 VMBO-kader plus
- **De algemene vaardigheden** (achter in het boek)
- **Rekenen op een rij** (achterin het boek) geeft je een overzicht van bewerkingen die je moet kunnen toepassen.
- De begrippenlijst leert je de economische termen te omschrijven.
- Hoofdstuk 8 in het kaderboek is extra oefenstof, dat de gelegenheid geeft met de opdrachten aan de slag te gaan.
- Aan het eind van elk hoofdstuk staan **examenopdrachten**, het soort vragen dat je krijgt op een examen.
- Op kaderniveau wordt het onderdeel Natuur en Milieu ook getoetst. Dit is geen hoofdstuk bij Pincode in klas 3 en 4. Hier is lesmateriaal voor gemaakt dat in de klas is behandeld.

College examen

Het college examen is een mondeling examen dat door twee examinatoren wordt afgenomen. Zij kunnen vragen stellen over alle hoofdstukken van het boek. Het mondeling examen duurt 25 minuten.

Voor het mondeling examen moet je de volgende lesstof beheersen:

- **Hoofdstuk 1 t/m 7** van het lesboek Pincode 4 VMBO-basis of 4 VMBO-kader plus
- **De algemene vaardigheden** (achter in het boek)
- **Rekenen op een rij** (achterin het boek) geeft je een overzicht van bewerkingen die je moet kunnen toepassen.
- De begrippenlijst leert je de economische termen te omschrijven.
- Hoofdstuk 8 in het kaderboek is extra oefenstof, dat de gelegenheid geeft met de opdrachten aan de slag te gaan.
- Aan het eind van elk hoofdstuk staan **examenopdrachten**, het soort vragen dat je krijgt op een examen.
- Het onderdeel **Natuur en Milieu**. Dit is geen hoofdstuk bij Pincode in klas 3 en 4. Hier is lesmateriaal voor kader en basis voor gemaakt.

Biologie VMBO-Basis en Kader

Algemene vaardigheden:

Biologie VMBO-Basis

Oriëntatie op leren en werken

De leerling kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang aangeven van biologische kennis en vaardigheden in de maatschappij.

Basisvaardigheden

De leerling kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken, experimenteren en informatie verwerven en verwerken.

Leervaardigheden in het vak biologie

De leerling kan vaardigheden toepassen die bijdragen tot:

- de ontwikkeling van het eigen leervermogen
- het vermogen met biologische vaktaal en methodieken te communiceren en onderzoek te doen.

De leerstof:

Biologie VMBO-Basis

Cellen staan aan de basis

(Nectar 3e leerjaar, hoofdstuk 1)

De leerling kan:

- kenmerkende eigenschappen van cellen noemen, de samenstellende delen daarvan beschrijven.
- de meest voorkomende samenwerking binnen organismen noemen en beschrijven.
- toelichten dat een organisme als een geheel beschouwd kan worden waarbij voor instandhouding en gezondheid van het organisme processen in onderlinge samenhang plaatsvinden.

Schimmels en bacteriën: nuttig en soms schadelijk

(Nectar 3e leerjaar, hoofdstuk 1)

De leerling kan:

- de rol van schimmels en bacteriën in het milieu uitleggen
- de toepassing van schimmels en bacteriën benoemen en toelichten.

Planten en dieren en hun samenhang: de eigen omgeving verkend

(Nectar 3e leerjaar, hoofdstuk 3)

De leerling kan:

- de namen van organismen opzoeken en de delen waaruit ze zijn samengesteld
- de relaties noemen en toelichten die ze onderling en met hun omgeving hebben.

Mensen beïnvloeden hun omgeving

(Nectar 3e leerjaar, hoofdstuk 1.5, 3.4)

De leerling kan:

- toelichten dat de mens voor voedsel, water, zuurstof, grondstoffen, energie, voedselproductie en recreatie van ecosystemen afhankelijk is
- Beschrijven hoe de mens ecosystemen kan beïnvloeden
- Toelichten waarom de mens er belang bij heeft een duurzame relatie tussen mens en milieu te bevorderen.

Houding, beweging en conditie

(Nectar 3e leerjaar, hoofdstuk 2)

De leerling kan:

- delen die van belang zijn voor stevigheid en beweging benoemen.
- de gevolgen van overbelasting benoemen.

Het lichaam in stand houden: voeding en genotmiddelen, energie, transport en uitscheiding

(Nectar 4e leerjaar, hoofdstuk 7, 8 en 9)

De leerling kan de vorm, werking en functie van:

- het verteringsstelsel,
- bloedvatenstelsel,
- ademhalingsstelsel
- uitscheidingsstelsel

beschrijven en hun onderling verband toelichten.

Bescherming

(Nectar 3e leerjaar, hoofdstuk 5)

De leerling kan toelichten hoe

- (infectie)ziekten zich ontwikkelen
- infectieziekten zich verspreiden.
- men zich tegen infectieziekten beschermt.

Reageren op prikkels

(Nectar 3e leerjaar, hoofdstuk 4.4 en 4.5)

De leerling kan:

- de rol en de werking van het zenuwstelsel, zintuigstelsel en hormoonstelsel toelichten
- beschrijven welke relatie er is tussen gedrag en inwendige en uitwendige prikkels.

Van generatie op generatie

(Nectar 4e leerjaar, hoofdstuk 10)

De leerling kan:

- voortplanting toelichten.
- groei bij organismen toelichten.
- de vorm en functie van seksueel gedrag bij organismen benoemen.

N.B. Alleen voor vmbo-kader !

Naast bovengenoemde komt er voor vmbo-kader nog het volgende bij:

Erfelijkheid en evolutie (Nectar 4e leerjaar, hoofdstuk 11)

De leerling kan beschrijven hoe erfelijke eigenschappen van generatie op generatie worden doorgegeven en toelichten hoe die erfelijke eigenschappen in de tijd kunnen veranderen.

Het schema met de oefenstof. Deze stof moet je leren.

Leerjaar 3	Basis	Kader
Hoofdstuk 1 Organismen in 4 rijken	Leren samenvatting blz. 63 tot en met 65	Leren samenvatting blz. 32 tot en met 35
Hoofdstuk 2 Bewegen	Leren samenvatting blz. 126 tot en met 128	Leren samenvatting blz. 62 tot en met 65
Hoofdstuk 3 Organismen leven samen	Leren samenvatting blz. 184 tot en met 186	Leren samenvatting blz. 94 tot en met 97
Hoofdstuk 4 Waarnemen en reageren	Leren samenvatting blz. 55 tot en met 57	Leren samenvatting blz. 128 tot en met 131
Hoofdstuk 5 Bescherming tegen ziektes	Leren samenvatting blz. 121 tot en met 123	Leren samenvatting blz. 160 tot en met 163
Hoofdstuk 6 Mens en milieu	Leren samenvatting blz. 178 tot en met 180	Leren samenvatting blz. 188 tot en met 191
Begrippenlijst	Leren blz. 200 tot en met 208	Leren blz. 198 tot en met 219

Leerjaar 4	Basis	Kader
Hoofdstuk 7 Ademen en eten	Leren samenvatting blz. 40 tot en met 42	Leren samenvatting blz. 32 tot en met 35
Hoofdstuk 8 Eten en bloed	Leren samenvatting blz. 93 tot en met 95	Leren samenvatting blz. 56 tot en met 59
Hoofdstuk 9 Bloed en gezond lichaam	Leren samenvatting blz. 45 tot en met 47	Leren samenvatting blz. 78 tot en met 81
Hoofdstuk 10 Voortplanting	Leren samenvatting blz. 117 tot en met 119	Leren samenvatting blz. 112 tot en met 115
Hoofdstuk 11 Erfelijkheid en evolutie		Leren samenvatting blz. 142 tot en met 145
Samenvattingen leerjaar 3	Leren blz. 136 tot en met 147	Leren blz. 152 tot en met 167
Begrippenlijst	Leren blz. 148 tot en met 154	Leren blz. 168 tot en met 183

5. OVERIGE BELANGRIJKE INFORMATIE

Toetsweken

Om je zo goed mogelijk op het examen voor te bereiden worden er in derde en vierde klas vmbo-b en vmbo-k toetsweken georganiseerd. Door de toetsweken leer je steeds grotere stukken lesstof te beheersen en wen je aan de omstandigheden die gelden bij de examens. In de derde klas worden tijdens de toetsweken de toetsen gemaakt in een gewoon leslokaal, maar je zit op een andere plek dan gewoonlijk. In de vierde klas worden de toetsen in de toetsweek in de aula afgenomen.

Verder gelden de speciale examenregels, je mag dan bijvoorbeeld geen telefoon bij je hebben en niet met potlood schrijven. Een overzicht van alle regels staan in hoofdstuk 6 en worden met je besproken door de mentor. Zorg dus dat je je hieraan houdt.

Legitimatie

Op examenmomenten moeten leerlingen zich kunnen legitimeren met een geldige identiteitskaart of paspoort. Als je geen geldige legitimatie kunt tonen dan kun je worden uitgesloten van het examen.

Kom op tijd

Als je te laat komt op een examen stoor je medeleerlingen. Tijd die je laat komt ben je kwijt, de eindtijd van het examen blijft gelijk. Kom je meer dan een half uur te laat dan word je niet meer tot het examen toegelaten en heb je voor het desbetreffende onderdeel een 1 gescoord.

Extra hulpmiddelen tijdens examens

Sommige leerlingen hebben extra hulpmiddelen nodig om hun examen goed te maken, bijvoorbeeld wanneer je dyslexie hebt of geen goed handschrift. Jouw mentor bekijkt samen met een orthopedagoog of jij daarvoor in aanmerking komt.

GESLAAGD
GEZAKT

Uitslag & herkansing

De examens worden afgenomen en beoordeeld door externe examinatoren van DUO. De uitslag van de examens wordt pas door de examenvoorzitter van DUO op onze school bekend gemaakt, nadat je je laatste mondeling gedaan hebt.

Op onze school wordt geen herkansingsmogelijkheid aangeboden. DUO staat dit niet toe, omdat wij geen volledig diploma kunnen aanbieden. Indien een leerling toch een herkansing wil, dan kan hij/zij dit zelfstandig aanvragen bij DUO als particulier. Hier zijn wel kosten aan verbonden. Meer informatie hierover vind je op de website van DUO.

6. REGELS TIJDENS TOETSWEKEN

Regels Toetsweek 3^e klas

1. Toetsen worden gemaakt in de eigen lokalen, docenten maken een indeling.
2. Toetsen worden gemaakt met een blauw of zwart schrijvende pen, potlood wordt alleen gebruikt voor tekenen bij wiskunde.
3. Leerlingen die hun toetsen digitaal maken slaan het werk op een usb-stick op, alleen leerlingen met dyslexie of een "gebrekking handschriftverklaring" komen hiervoor in aanmerking.
4. Kurzweil mag gebruikt worden door leerlingen met een dyslexieverklaring en ervaring met de software.
5. Leerlingen gaan in principe niet naar het toilet, bij wijze van uitzondering gaan de gevallen van hoge nood onder begeleiding van een surveillant (een docent) naar het toilet.
6. Leerling die de toets af heeft steekt zijn vinger op, docent haalt toets of usb-stick op (samen opslaan) en leerling tekent voor inleveren toets.
7. Leerlingen die binnen een uur klaar zijn gaan lezen.
8. Tijdens de toetsen is het gebruik laptop, tablet, telefoon o.i.d. niet toegestaan.
9. Leerlingen blijven in het lokaal tot de pauze/einde lesdag.
10. Bij (een vermoeden van) fraude wordt de toets ingenomen en scoort de leerling een 1.

Regels Toetsweek 4^e klas

1. Leerlingen komen onder begeleiding van hun mentor naar de aula.
2. Leerlingen moeten zich bij elke toets kunnen legitimeren (geen kopie) en leggen hun ID-kaart op de hoek van hun tafel zodat deze gecontroleerd kan worden door een docent bij het uitdelen van de toets.
3. Tot een uur na aanvang van de start van de toets mogen leerlingen de aula niet verlaten. Ben je binnen het uur klaar dan mag je lezen of tekenen op kladpapier met pen of zwart potlood.
4. Toetsen worden gemaakt met een blauw of zwart schrijvende pen, potlood wordt alleen gebruikt voor tekenen bij wiskunde.
5. Leerlingen moeten er zelf aan denken om de toegestane hulpmiddelen bij zich te hebben die ze willen gebruiken.
6. Leerlingen die hun toetsen digitaal maken slaan het werk op een usb-stick op, alleen leerlingen met dyslexie of een "gebrekking handschriftverklaring" komen hiervoor in aanmerking.
7. Kurzweil mag gebruikt worden door leerlingen met een dyslexieverklaring die ervaring hebben met de software. In Facet zijn de tools voor leerlingen met dyslexie klaargezet, controleer of deze aanwezig zijn en of ze werken.
8. Leerlingen gaan in principe niet naar het toilet, bij wijze van uitzondering gaan de gevallen van hoge nood onder begeleiding van een surveillant (een docent) naar het toilet.
9. In de aula mogen leerlingen geen tassen, jassen, hoofddekseis, etui, telefoons, etenswaren of andere spullen bij zich hebben dan de officieel toegestane hulpmiddelen.
10. Indien de leerling de toets af heeft steekt hij/zij zijn/haar vinger op, een docent haalt de toets op. Indien deze op een laptop is gemaakt checkt de docent of de toets is opgeslagen, de leerling wacht totdat de toets gehaald is zodat deze getekend kan worden en verlaat dan pas de aula.
11. Bij (een vermoeden van) fraude wordt de toets ingenomen en scoort de leerling een 1.

7. REGELS TIJDENS EXAMENS

Regels examens

1. Leerlingen zijn uiterlijk een uur voor aanvang van het mondelinge examen Nederlands en Engels in de eigen (of vervangende) klas aanwezig en een halfuur voor alle overige examens.
2. Leerlingen gaan onder begeleiding van hun mentor naar de aula en komen daar 10 minuten voor aanvang van het examen aan.
3. Leerlingen die te laat komen worden tot een half uur na aanvang van het examen nog tot het examen toegelaten.
4. Leerlingen moeten bij het examen een geldig legitimatiebewijs tonen.
5. Examens worden gemaakt met een blauw of zwart schrijvende pen, potlood wordt alleen gebruikt voor tekenen bij wiskunde.
6. Kurzweil mag gebruikt worden door leerlingen met een dyslexieverklaring en ervaring hebben met de software.
7. Leerlingen gaan in principe niet naar het toilet, bij wijze van uitzondering gaan de gevallen van hoge nood onder begeleiding van een surveillant naar het toilet.
8. In de examenzaal mogen leerlingen geen tassen, telefoons of andere spullen bij zich hebben dan de officieel toegestane hulpmiddelen.
9. Leerlingen moeten er zelf aan denken om de toegestane hulpmiddelen bij zich te hebben die ze willen gebruiken.
10. Leerling die het examen afheeft steekt zijn vinger op, surveillant ziet toe op correct inleveren van het examen.
11. Leerlingen gaan na het examen terug naar de klas of naar huis, maar melden zich in ieder geval af bij hun mentor of vervangende docent.
12. Bij (een vermoeden van) fraude wordt de voorzitter geïnformeerd, maakt de leerling het examen af en wordt de leerling pas na afloop van het examen geïnformeerd.
13. Fraude leidt in principe tot uitsluiting van het examen.

8. BELANGRIJKE DATA

23 t/m 27 november 2020	Toetsweek 1
Februari 2021 ¹	Proef op de Som
8 t/m 12 maart 2021	Toetsweek 2
6 tot en met 30 april 2021 ^{1) 2)}	Digitale Centrale Examens
11 mei tot en met 1 juni 2021 ¹⁾	Schriftelijke College Examens
mei 2020	IVIO Examens
8 t/m 12 juni 2020	Toetsweek 3 (alleen 3^e klas)
Zaterdag 19 juni 2021 en/of 26 juni 2021, 21 tot en met 25 juni 2020, 10 tot en met 15 juli 2021 ^{1) 3)}	Mondelinge College examens
15 tot en met 17 juli 2020 ⁴⁾	Diploma-uitreiking

¹ Exacte data zijn op dit moment nog niet bekend, voor de planning hiervan is school afhankelijk van DUO. Zodra hier meer duidelijkheid over is word je geïnformeerd.

² De week van 26 tot en met 30 april hebben de leerlingen meivakantie. Het kan dus zijn dat de leerlingen **tijdens de** vakantie examens hebben.

³ Onze leerlingen zullen niet al deze data examens hebben. In de loop van 2021 worden de exacte data bekend gemaakt

⁴ Datum afhankelijk van laatste examens

Vanzelfsprekend is de inhoud van dit boekje met de grootste zorgvuldigheid tot stand gebracht door de Leo Kannerschool VSO Oegstgeest. Er kunnen echter geen rechten aan ontleend worden. De informatie in dit boekje wordt alleen aangeboden voor algemene informatieve doeleinden.

HAZENBOSLAAN 101
2343 SZ OEGSTGEEST

T071 519 02 33
LKSVO.SECRETARIAAT@LEOKANNER.NL

LEOKANNER
SCHOOL BSO